

	Центральнoукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		ЗАГАЛЬНЕ ЗЕМЛЕЗНАВСТВО			
		<i>обов'язковий компонент</i>			
Галузь знань	А4 Освіта				
Спеціальність	А4.07 Середня освіта (Географія)				
Освітня програма	Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота»				
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)				
Форма навчання	денна				
Курс	I				
Семестр	I				
Обсяг дисципліни	Кредити	4,5	Години	135	
	Лекційні			30	
	Практичні/семінарські			24	
	Лабораторні			-	
	Самостійна робота			81	
Семестровий контроль	екзамен				
Викладач	Онойко Юрій Юрійович, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри філософії та соціальних наук				
Контактна інформація	geograf.cuspu@gmail.com				
Кафедра	кафедра філософії та соціальних наук				
Факультет	психології та історії				
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	<p>Дисципліна «Загальне землезнавство» досліджує загальнопланетарні параметри та особливості Землі, місце Землі в космічному просторі, вплив космічних реалій на географічний простір, вивчає загальні особливості еволюції, будови та властивості ландшафтної оболонки і окремих її складових.</p> <p>Загальне землезнавство належить до комплексних фізико-географічних наук та тісно пов'язана із такими географічними та природничими науками як геологія, геоморфологія, метеорологія та кліматологія, гідрологія, біогеографія, географія ґрунтів, астрономія, фізика та хімія, біологія та ін.</p>				
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	<p>Головною метою курсу є формування комплексного світогляду на природні процеси і явища, що відбуваються навколо, аналіз найважливіших законів і закономірностей будови та розвитку ландшафтної оболонки, її ієрархічної структури, тісних і динамічних взаємозв'язків між окремими геокомпонентами та геокомплексами, формування та розвитку Землі як планети, навколосемного простору тощо.</p>				
Компетентності	<p>1. Загальні системні компетентності:</p> <p>ЗК4 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, набувати соціальні навички (soft skills), спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя.</p> <p>ЗК9 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>2. Фахові (спеціальні) компетентності:</p> <p>ФК1 – здатність демонструвати знання теоретико-методологічних основ та історії розвитку географічної науки,</p>				

використовувати поняттєво-термінологічний апарат, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному).

ФК2 – здатність застосовувати базові знання з природничих наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних ресурсів та природокористування, природних комплексів.

ФК3 – здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі, опрацьовувати різні джерела географічної інформації, ефективно та вільно передавати географічні ідеї, принципи та теорії письмовими, усними та візуальними засобами, в тому числі за допомогою інформаційних технологій.

ФК10 – здатність до системного географічного мислення, критичного сприйняття інформації, розуміння та пояснення основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації, уміння встановлювати географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства.

ФК11 – здатність до розуміння та пояснення особливостей фізико-географічних об'єктів у геосферах, взаємозв'язків у ландшафтах та біогеоценозах; географічного аналізу закономірностей просторової диференціації ландшафтної оболонки та прояву фізико-географічних закономірностей в межах океанів, материків, України та її регіонів.

Програмні результати
(Чому можна навчитися)

У результаті вивчення дисципліни студент досягає таких програмних результатів навчання:

ПРН1 – знає та розуміє теоретико-методологічні основи та історію розвитку географічної науки, зокрема понятійно-термінологічний апарат, концепції, парадигми, теорії географії, географічну номенклатуру;

ПРН2 – описує основні механізми функціонування природних комплексів, суть територіальної організації суспільства, окремих їх компонентів, класифікує зв'язки і залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них;

ПРН3 – знає і розуміє принципи і закономірності будови і функціонування ландшафтної оболонки Землі, особливості фізико-географічних об'єктів і процесів у геосферах, взаємозв'язків у ландшафтах та біогеоценозах; пояснює закономірності просторової диференціації ландшафтної оболонки та прояв фізико-географічних закономірностей на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях, в межах океанів, материків, України та її регіонів; розуміє геоекологічні аспекти функціонування природно-техногенних систем та усвідомлює важливість охорони навколишнього середовища;

ПРН8 – застосовує базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення; орієнтується у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі; опрацьовує різні джерела географічної інформації; вільно передає географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами, в тому числі за допомогою інформаційних технологій;

	<p>ПРН9 – застосовує базові знання з природничих наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних комплексів;</p> <p>ПРН10 – географічно мислить, критично сприймає інформацію; пояснює основні фізико-географічні та суспільно-географічні процеси, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації; встановлює географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства;</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Змістовний розділ №1. Загальне землезнавство як наука. Загальнопланетарні властивості Землі</p> <p>Тема 1. Загальне землезнавство як наука. Система географічних наук.</p> <p>Тема 2. Методологічні основи загального землезнавства. Історія розвитку загального землезнавства.</p> <p>Тема 3. Всесвіт. Будова, структура та еволюція Всесвіту.</p> <p>Тема 4. Сонячна система.</p> <p>Тема 5. Форма і розміри Землі. Рухи Землі та їх географічні наслідки. Формування та еволюція планети.</p> <p>Змістовний розділ №2. Будова та властивості геосфер Землі. Ландшафтна оболонка. Вплив людини на навколишнє середовище.</p> <p>Тема 6. Літосфера. Внутрішня будова Землі. Мінерали та гірські породи. Геологічні процеси.</p> <p>Тема 7. Рельєф та різноманіття його форм.</p> <p>Тема 8. Атмосфера. Погода і клімат. Зміни клімату.</p> <p>Тема 9. Загальні відомості про гідросферу. Кругообіг води. Світовий океан та його частини. Циркуляція вод Світового океану.</p> <p>Тема 10. Внутрішні води суходолу.</p> <p>Тема 11. Біосфера. Біотичне різноманіття світу.</p> <p>Тема 12. Будова та властивості ґрунту. Ґрунтовий покрив.</p> <p>Тема 13. Ландшафтна оболонка: будова, властивості, та структура. Вплив людини на навколишнє середовище. Глобальні зміни ландшафтної оболонки.</p>
<p>Критерії оцінювання роботи студентів</p>	<p>Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-трансферною системою здійснюється шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.</p> <p>Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.</p> <p><u>Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – виступ з основного питання; – усна доповідь; – доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ; – участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття; – аналіз джерельної та монографічної літератури; – письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);

– самостійне опрацювання тем;
– підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;

– систематичність роботи на практичних заняттях, активність під час обговорення питань.

Максимальний бал за повну, вичерпну відповідь в усній або письмовій формі під час практичного заняття – 3 бала.

Виконання практичних завдань та захист практичної роботи оцінюється максимум в 3 бала.

Підготовка та захист реферативної роботи оцінюється максимум в 5 балів (при цьому враховується його зміст, оформлення, захист, анотація).

Форми проведення контролю за окремими змістовними розділами під час вивчення дисципліни «Загальне землезнавство»: комплексна письмова контрольна робота та комплексне тестування.

За комплексне тестування чи письмову контрольну роботу студенти максимум можуть отримати 10 балів. Контрольна робота містить в собі як питання теоретичного характеру, так і практичні завдання з вивчених тем.

З дисципліни «Загальне землезнавство» передбачена така форма семестрового контролю як екзамен, який проводиться у кінці семестру. Максимальна кількість балів, яка може бути виставлена під час екзамену, - 40 балів. Підсумкова кількість балів з дисципліни визначається як сума балів поточного, семестрового контролю та кількості балів, отриманої під час екзамену. За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі: роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій за напрямком дисципліни, яка викладається, а також були учасниками олімпіад, конкурсів, тощо можуть присуджуватися додаткові бали. Таким чином, щоб отримати підсумкову оцінку на екзамені з курсу «Загальне землезнавство» (максимум 100 балів), студенти в процесі вивчення дисципліни повинні виконати всі практичні роботи, написати дві контрольні роботи, а також виконати завдання самостійної роботи, завдання науково-дослідної роботи (реферат, мультимедійна презентація), в усній або письмовій формі відповідати на поставлені питання під час практичних занять.

У випадку отримання 35-59 балів (FX за шкалою ЄКТС) або 1-34 (F) за результатами семестрового контролю з дисципліни «Метеорологія і кліматологія» студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості. Для окремих студентів у разі наявності поважних причин (стан здоров'я, участь в олімпіадах, конкурсах, змаганнях тощо), підтверджених документально, розпорядженням по деканату можуть встановлюватись індивідуальні терміни складання заліку.

Так за умов хвороби студенти після виходу на навчання приносять довідку, завірену у медпункті Університету, та реєструють її протягом трьох днів у деканаті факультету. Після цього їм продовжують сесію.

Також студенти мають право на повторне проходження семестрового контролю за умов конфліктної ситуації між студентом та

	<p>викладачем. Для цього за дозволом ректора формується комісія із перекладання (три особи) та визначається нова дата контрольного заходу.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Під час вивчення дисципліни «Загальне землезнавство» студенти мають регулярно відвідувати навчальні заняття згідно затвердженого розкладу або ж документально підтвердити важливу причину своєї відсутності (медична довідка, довідка з військомату, лист-клопотання щодо участі у певних культурно-масових, наукових, спортивних заходах тощо).</p> <p>В процесі навчання студенти мають дотримуватись принципів академічної доброчесності та загальноприйнятих норм етичної поведінки: зокрема не допускається з боку студентів списування, надання завідомо неправдивої інформації, фабрикація та фальсифікація даних, академічний плагіат та самоплагіат, несвоєчасне виконання чітко поставленого завдання, пропонування хабара викладачу, користування мобільним телефоном під час занять різної форми, а також іншими гаджетами під час контрольних заходів перевірки знань.</p> <p>Співпраця студента із іншими учасниками навчального процесу (викладачами, студентами, працівниками навчальних лабораторій, деканату, бібліотеки та ін.) має базуватись на принципах поваги, партнерства та взаємодопомоги, відповідальності, законності, соціальної справедливості, дотримання ділового етикету.</p> <p>Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу чи змісту практичних завдань протягом робочого часу під час консультацій.</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p>навчальні матеріали підвантажуються в Google Classroom за адресою: https://classroom.google.com/c/ODAxMDA3ODUyNTIw ресурс для проведення онлайн-занять в Google Meet: https://meet.google.com/cqz-zmrd-kme онлайн-тестування відбувається на платформі Classtime: https://www.classtime.com Електронні джерела інформації: 1. Національний атлас України [електронна версія]. – Режим доступу: http://wdc.org.ua/atlas/</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Ноутбук Packard Bell EASYNOTE TM85-JN-003RU 4Gb (1). Телевізор LG 42LA615V (1). Мультимедійний проєктор BenQ MS506 (1). Проекційний кран (1). Навчальна література. Базові джерела інформації: 1. Багров М.В. Землезнавство / М.В. Багров, В.О. Боков, І.Г. Черваньов. – К.: Либідь, 2000. – 463 с. 2. Вальчук-Оркуша О.М. Загальне землезнавство. Гідрологія / О.М. Вальчук-Оркуша. – Вінниця: Едельвейс, 2010. – 267 с. 3. Воловик В.М. Загальне землезнавство: практикум (літосфера, біосфера, географічна оболонка, розвиток географічної науки): навчальний посібник / В.М. Воловик. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007. – 144 с. 4. Волошин І.І. Загальне землезнавство: навчальний посібник для вузів / І.І. Волошин. – Ніжин: Видавництво Ніжинського педагогічного університету імені М. Гоголя, 2002 .</p>

– 294 с.

5. Волошин І.І. Загальне землезнавство: практикум / І.І. Волошин, А.Є. Уварова. – К. : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2000 . – 238 с.

6. Дзюбайло А.Г. Загальне землезнавство: підручник / А.Г. Дзюбайло, С.С. Монастирська, М.Р. Досвідчинська. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2013. – 246 с.

7. Коротун І.М. Загальне землезнавство: навч. посібник / І.М. Коротун. – Рівне, ДІВА, 2013. – 308с.

8. Лясота О.Л. Словник термінів загального землезнавства / О.Л. Лясота, Д.Н. Плахтій. – Кам'янець-Подільський, «ПП «Медобори-2006», 2011. – 144 с.

9. Мельнійчук М.М. Загальне землезнавство: методичні рекомендації до практичних занять / М.М. Мельнійчук, Ю.В. Білецький. – Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2010. – 112 с.

10. Мольчак Я.О. Загальне землезнавство / Я.О. Мольчак, Л.В. Ільїн. Луцьк: «Вежа», 2015. – 232с.

11. Олійник Я.З. Загальне землезнавство / Я.З. Олійник, Р.Л. Федорищак, П.Т. Шищенко. – К.: Знання-Прес, 2003. – 247 с.

12. Рельєф України: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. В.В. Стецюка. – К.: Видавничий дім «Слово», 2010. – 688 с.

13. Савчук, Р.І. Загальне землезнавство з основами краєзнавства: практикум / Р. І. Савчук. – Суми: Університетська книга, 2015. – 184 с.

14. Топчієв О.Г. Методологічні засади географії: підручник / О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова, І.О. Пилипенко, В.В. Яворська. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 366 с.

15. Топчієв О.Г. Предметна область географії та її сучасні трансформації / О.Г. Топчієв // Укр. геогр. журн. – 2016. – №1. – С. 64-69.

Додаткові джерела інформації:

1. Голубець М.А. Середовищезнавство – в географічну науку / М.А. Голубець // Укр. геогр. журн. – 2015. – №2. – С. 10-15.

2. Гукалова І.В. Вступ до фаху: географія і суспільство / І.В. Гукалова, Д.С. Мальчикова. – Херсон: ОЛДІ Плюс, 2015. – 268 с.

3. Климишин І.А. Астрономія / І.А. Климишин. – Львів: Світ, 1993. – 384 с.

4. Рудько Г.І. Землеологія. Еколого-ресурсна безпека Землі / Г.І. Рудько, О. Адаменко. – К.: Академпрес, 2009. – 512 с.

5. Федорищак Р.П. Загальне землезнавство / Р.П. Федорищак. – К.: Вища шк., 1995. – 224 с.

6. Sumners C. An Earthling's guide to Mars: Plan tomorrow's Mars vacation today / C. Sumners, P. Rawlings. – New York: McGraw -Hill, 1999. –144 p.